

יעקב שרת / איש מאדים הפרטים באים

הפרטים כבר היו פה פעם. אז נא לא לזלזל. עכשיו הם עדיין על גבול איראן-עיראק. אבל מחר? בסוריה? בירדן? צופים מהרי גלעד? משקיפים על חדאד? אז מה בנוגע להתחיל למכור נשק לעיראקים, ולסגור קצת את הברז לחומיינים?

הפחד הגדול

תצויין העובדה, שבמהלך כך וכך שבועות של קיום מחנה הסגר המוני בצפון רמת הגולן, אשר כשם שהוקם בחוסר-אפשר כן גם הוסר בחוסר-אפשר — ועוד יהיו תוצאות מרחיקות לכת מאד מאד מה"תרגיל" הגאני הזה שהגו וביצעו בנין ושות', אבל לא על זה אני היום — לא דיווח שום כלי תקשורת ישראלי על המתרחש בתוכו.

כמובן, על העתונאים שלנו נאסרה הכניסה למחנה, והמחנה אף נשמר היטב על ידי חיילינו המוכשרים והיעילים אשר עשו כמיטב יכולתם למנוע כניסת עתונאים לשטח האזרחי הצבאי ביותר בעולם, ואני מסוגל להבין איך במצב זה לא הצליחו עתונאים זרים להתגבר על המכשול — העתונאים הזרים הללו, המצליחים לחזור לפניות חשוכות בקמבודיה ובאל-סלוודור ואפילו להיעלם או לההרג שם על קידוש הדיווח לעולם שרוי באפלה-מידע ימי-ביניימית, פשוט עומדים אין-אונים מול הדיקטים הישראליים העירניים כל כך.

אבל מה על העיתונאים הישראליים שלנו? האם הם מנוי-ערים מאותה יעילות ותיכחום המאפיינים את אחיהם, בשר מבשרם — החיילים שלנו? איך זה לא עלה בידו עתונאי ישראלי אחד — אחד! — להערים על שומרי מחנה ההסגר ולחזור לתוכו פנימה על מנת לעמוד מבפנים על הנעשה על הלוח-הרוחות, ועל תחשבות ומחשבות ותקוות ותוכניות? בעיניי זו תופעה מוזרה (ככל שאני עצמי, לא עלינו, עתונאי-של-שולחן מרובע-רגליים, שרולנו הוא מנוונות!), וכשאני תוהה עליה אני מגיע למשל, מסקנה, שסיבתה נעוצה לא בפחד מהסתכסוכו עם הכיכל, אף לא בפחד מעונש ממשי אפשרי בגין עבירה על חוק פלוגי או פלמוני, אלא בפחד גלגולת איזו אמת נוראה, במראה הדרונית הממרטת כל-יך.

כשהדם רוצה דם

לטורר אישי יש חוקים משלו. מעולם לא קינאתי ביכולתם של אנשים לשלוח חיילים לקרב, יכולת שאין עליונה ממנה במדרגות השלטון. אינני מדבר על מצב שבו אתה נתקף, פתע או לא פתע. אני מדבר על מצב שבו אתה הייב להתחיל, שאכן באמת אין לך ברירה ואתה חייב לתקוף כדי לסכל תקיפתך עלייך אויב; שכן מה פירוש אי-ברירה? מי קובע אותה ולפי מה היא נקבעת, והאם בסופו של דבר אין היא פרי הנעשה בתוך-תוכי מוחך יותר, ובודאי לא פחות, מאשר בשבת, במציאות האובייקטיבית?

אני זוכר שלפני שנים רבות, לפני קום המדינה, אבל כבר לאחר החלטת 29 בנובמבר על חלוקת הארץ, בהיותי חבר קיבוץ חצרים שליד באר שבע, הייתי נוהג יחיד בטרקטור „פרגוסון“ רתום למיכלית מים ויורד אל נחל באר שבע, מהלך שלושה-ארבעה קילומטרים דרומה מן היישוב, שם היתה באר מים מתוקים להפליא (השד יודע מה עלה בגורלה מאז) וקונה ארבעה מע"ק בכך וכך לירות ארץ-ישראליות לצורכי שתייה ורחצה למשק הנצור, שצינור המים שהונח עדין מאיזור ניר-עם חובל ונקטע בכמה מקומות בדרכו הארוכה. יום אחד מצאתי חבורה של בדואים שפונים בצל קיר בית הבאר. בירכתים לשלום והחזירו לי שלום, אבל העיניים כבר יקדו ברקם והורגשה מתיחות לא נעימה. איכשהו התפתחה שיחה פוליטית, ובמהלכה אמר לי אחד הבדואים, שלא היה מוכר לי: „אנחנו נהרו אתכם!“

עניתי לו בפתגם בדואי, שלמדתי בשעתי וזכרתי לעת כזאת: „הדם רוצה דם!“ לאמור: אתם תהרגו, ואז אנחנו נהרו, והאם אתה בטוח איך יתגלגלו הדברים לבסוף? נשתררה שתיקה. בינתיים נתמלא המיכל, התנעת את ה„פרגוסון“ הכחול — והביתה, בהרגשת הקלה.

אחרי-כך היתה מלחמה והדברים התגלגלו כפי שהתגלגלו, וכל הבדואים ההם, לרבות המציאות, הלכו, אבל לא על זה אני רוצה לדבר.

אני רוצה לדבר על זה, שהדם רוצה דם. אני רוצה לדבר על זה, שכאשר מדובר בנקמת דם „פשוטה“, המוגבלת לפגיעה-זוהרת ברוח או בבני משפחתו כמקובל במסורת הערבית (וכפי שהיה מקובל במסורת העברית), ועניין אחד, שכן מדובר בקיזוז דמים בתחום מוגדר ומוגבל ושלש פחות או יותר — וגם בתחום מוגבל זה התפתחו שיטות בלימה ומנע וחליפין, לבד תוליד גאולת-הדם השמדה הדדית זוהלת. אבל כאשר מדובר בנקמת דם לא-אישית, לא-מוגבלת, אלא בנקמת דם „לאומית“ — יהיה אשר יהיה הקרבן ובלבד שהוא יכול מן הצד שכנגד — זה מתחיל להיות מטורף.

לכן מי שנעשה שותף למצבאי טורר אישי — ולא חשוב כלל מי התחיל בפרשת הרציחות, שכן בשלב מסוים החשבון הזה הולך לאיבוד והנקמה מוליכה בכוח היגיון פנימי אכזרי להנצחתה — חייב להביא כל זאת בחשבון, ואם הוא מביא כל זאת בחשבון ומשתתף בכל זאת ברולטה הטורריסטית, כי

אז אני, לפחות, איני מקנא ביכולתו לשקול ולזנום מיבצעי טורר אישי, שכן אני יודע שלאורך ימים טורר אישי אינו יכול להישאר חדיסטר, שכן הוא יונק בבת-אחת משתי פיטמות שעניות — יצר הנקם האישי המדורבן עליידי הנפגעים הקרובים (אם בני משפחה ואם עמיתים וחברים לנשק), ויצר הנקמה הלאומי, הקם להגן על רצח הכבוד הלאומי.

יש אנשים — אינני מקנא בהם — שפשוט יודעים את מי צריך להרוג ומתי צריך להרוג ואיך להרוג ומה יהיו התוצאות הבטוחות של ההריגות שיתבצעו מכוח תכנונם ופקודותיהם. אני אינני מקנא בהם, אבל איני יכול שלא להודות בעצם קיומם, כשם שאיני יכול לקבוע בוודאות את ממשות השיגיהם לאלתר ולאורך ימים. אבל אם ישנם אנשים כאלה, ואם לדעת השלטון הם חיוניים, כי אז אותו שלטון המפעיל אותם חייב להגיד לציבור שבראשו הם עומדים ואותו הם מבקשים להנהיג — אני מדבר כרגע על שלטון המחזיק את עצמו לדמוקרטי ואפילו למבצר דמוקרטי — כי אין, לא היה ולא יהיה טורר אישי אשר לא יוליד טורר אישי; שמדובר בהיבט מסוים מאד של מלחמה, בחזית מסוימת אחת מבין החזיתות הרבות של המלחמה, אשר כל עוד היא מתנהלת צריך שיהיה ברור שהיא תתבע קורבנות, שכן הדם רוצה דם והטורר מוליד טורר, ולכן כאשר מתבצעת פעולת טורר של רצח אדם יחיד, אפשר להתרגש במישור האישי, אך לא במישור הלאומי, אחרת נידרדד לשיבוש מערכת שיתבטא בכך, שתחת היות הטורר האישי פועל יוצא של המלחמה, תהיה פועל יוצא של הטורר, כלומר הוגב יכשש בכלל, כלומר תחת שאיש אחד ימות למען הרבים במלחמת טורר שאין לה סוף, רבים ילכו למות במלחמה ממש לאודווקא משום שהדבר הכרחי, אלא משום שאיש אחד נרצח.

הדם רוצה דם? בודאי. אבל לא תמיד מוכרחים לתת לו.

הנאה משונה מאד

עם כל הכבוד לאברהם אבינו, ולאל שאמר לו „לך לך“ והתחיל בכל העניין הזה, שאי אפשר להתעלם מייחודו, בכל זאת אי אפשר, פשוט אי אפשר לחזור כל פעם מחדש ולעשות את החשבון ההיסטורי המתחלה. זה פשוט לא עובד, וביחוד כאשר אתה קטן וחלש (ומי שחושב שהוא אינו קטן וחסר הייב להשיב פה ועכשיו מדוע הוא מפנה את סיני, מדוע הוא אינו נע לתוך לבנון, מדוע אינו מגרש את כל ערביי השטחים למולדתם ההיסטורית ירדן, מדוע הוא מבטל את (מחנה) ההסגר בצפון הגולן, מדוע אינו מחסל אחת ולתמיד את אש"ף). ולכן מגיע רגע, שבו השאלה איך לגמור נעשית חשובה יותר מן השאלה מי התחיל.

מפני שאם לא נחשוב ברמה של איך לגמור את הסיכסוך — רמה שאולי תחייב אותנו להשלים עם מסקנות לא נעימות, שסיום סיכסוך כרוך בנכונות לפשרות ובהכרה שלאורך הסיכסוך לא היה מנוס מסעויות אשר טעינו ולו גם בבלי-דעת, ואשר העלו תרומותן הסגולת לליבוי הסיכסוך, אפילו אינו אשמים מהותית בפריצתו (ומי שיטען שהערבים אינם נכונים לשום פשרה, שהערבים במקשים להשמדנו וזהו זה, ולא פחות מזה, נחזיר לו, ראשית, כי אם זו התחזית האמיתית האומנם הוא רואה אפשרות ליישב לאורך ימים את האוקיינוס הערבי? שנית, האם הערבים הם בעלי-חיים ייחודי, שאינו מסוגל מטבע ברייתו לפשרות — לעולם?; שלישית, אם אכן כך, מה התאניה והאניה המוחשית מדי נפול חלל חדש במערכת שיש לנו עם אויב חסר-פשרות?) — אלא נחזור תמיד לשאלה איך זה התחיל ומי התחיל, ניווכח (כאילו לא נוכחנו עד עתה) שאנחנו פשוט מתחילים לשעמם, שאיש אינו יכול להקשיב לנו יותר, שהעולם כולו נגדנו — ואם העולם כולו נגדנו, מה בצע בהטרדתו בקובלות על הערבים הקמים עלינו להורגנו? אה, אז לא חשוב מה העולם חושב ומה העולם יעשה? כפתור ופרח! אבל לא כן, אלא לרוץ אל העולם הזה בכל שני וחמישי, כשאנו נעקצים.

תחליטו, יהודים! אתם רוצים להתגרש מהעולם או לא להתגרש? אם אתם רוצים להתגרש, ויהיו אשר יהיו הסיכויים להתגרש עם הנישואים הלא-כל-יך מאושרים שלנו עם העולם הזה, להשלים עימם ולמצות מהם מה שאפשר, יהיו אשר יהיו הסיכויים למצוא אחרי הגירושים הללו עולם אחר לחיות עימו ולבנות איתו חיים מאושרים כלשהם, לאור המצאי בשטח, אז תעשו את זה כבר! צאו מן האו"ם המזווע והממשיל! נתקו את הקשרים הדיפלומטיים עם כל מדינה המקיימת קשרים דיפלומטיים עם מדינות ערב המסירות להכיר בנו ולהשלים עימנו ואף לוחמות בנו בפועל במדינה, כלכלית וצבאית, שלא לדבר על ניתוק קשרינו הדיפלומטיים עם מדינות המכירות באש"ף ועומדות עימו בקשרים דיפלומטיים גלויים או סמויים (לרבות ארצות-הברית הצבועה מכולן!) אתם שומעים? פשוט מאד — התגרשו!

או שמה אינכם מעזים להתגרש? ואולי יש בכל זאת בנישואים עם העולם הזה, כמות שהוא, משהו חיובי ובטוח יותר, אם גם משפיל כלשהו, אם גם נעדר אהבה כלשהו, מאשר בהימנע על היפוש חתן עולמי חדש, שקודם כל לא ברור אם הוא קיים בכלל, ושנית מי יודע איך נסתדר אתו אחרי ירח הדבש של 29 בנובמבר השני? ובכן, אז אינכם מתגרשים? מדוע אינכם אתם מעמידים פני מתגרשים? מדוע אתם מורדים? אם אינכם מתגרשים, אז לעזאזל מה יוצא לכם מהנישואים-לא-נישואים הגירושין-לא-גירושין האלה — או שמה אז, בדיקו זו, ההנאה המשונה שלכם?

השדרה השביעית

(המשך מעמוד 55)

על האופנות השונות. אופנת מ"ב, אופנת ציקי (לסיטונאים בלבד), אופנת היטס, אופנת קארטו סטייל, ולייטה.

בין הפניית מבט שמאלה וימינה, גילה צינור, הצלם, בלונדינית תמירה, מנהלת-חשבונות עם גוף של דוגמנית, העונה לשם גורית מלכה, שעסקה במדידת בגדי טריקו. גורית הסכימה להפגין את מיומנו-תה בדוגמנות, ואת התוצאה אפשר לראות בתמונה.

אצל רוברט לרוס, המייבא חולצות ור-שמלות מתאילנד, אין מציאות מבחינת המחיר. יש רק מיבחר עשיר יותר. „הברז טיק קונה 10 חולצות ולי יש 1000.“ או מר ג'ו עבאדי, בעל-המפעל, „לפעמים יש סוג ב', שנמכר בזול יותר, בהנחה של 25%“.

שאלנו אם לא מפריע לו שפוחתים ב" איזור כלי-כך הרבה בתי-הרושת. „לא, לי זה לא משנה. הם פוחתים מהר וטוגי“

בעיני-עסק זהות

„האנשים הם פתיים...“

רים מהר, ולא מייצרים את אותה הסחר. רה, אנחנו מייבאים, לא מרוויחים הרבה, אבל מוכרים, כך שהרווח מתקווה“ דברי ג'ו עבאדי.

בגדים

מהעונה שעברה

חוב גרוזנכר, גם הוא עמוס לי עייפה בתי-הרושת לאופנה. שלט טניה בע"מ — אופנת הריון ומידות גדר לות עורר את סקרנותנו. פילסו לנו דרך בחצר מוזנחת ועלינו לקומה השנייה. את פנינו קיבלה, במבט חשדני, אתי עמיר, שלא כלי-כך האמינה לנו וביקשה לראות תעודות. באותו רגע נכנס בעל-המפעל, משה גורלי, שקיבל את פנינו בחיוך נעים עוד לפני ששמע מי אנחנו ומה רצינו. משה נמצא באזור זה מזה שנה וחצי. לפני כן היה בקרן הרחובות אלובי ומוגרי-בי, אך עבר לשבזי, כי לדבריו, מקום זה הפך למרכז האופנה, והוא מעדיף להיות במרכז.

כן, הוא מוכר ליחידים. „אני יודע ש"בתי-אביב אין היום הרבה מקומות שבהם אפשר לקנות ביגדי-הריון יפים. אני לא מוכר כאן לשם שמים. התנאים פה פחות נוחים. חדרי ההלבשה פחות מפוארים, ולכן גם ההנחה היא בהתאם — 15-20 אחוז.“

שימלת הריון אופנתית ביותר מבד כחנה ויסקווה, עולה כאן 900 שקל. בחנות מחירה 1.050 שקל. „לפעמים יש במהלך הייצור תקלה קטנה, ואז אני מוכר כאן סוג ב' בהנחה גדולה, ואני כמובן מראה את הפגם. לקראת התגים ומכירת סוף-העונה באות הנה הרבה נשים. יש כאן מיבחר גדול של מכשירים וטוניקות החל ב"300 שקל, סרפנים ושמלות מ"600 שקל.“ או למי שמחפשת סוג ב' במחיר זול, או רוצה לקנות בקיץ ביגדי חורף ו" להיפך; למי שאוהבת לראות מיבחר עשיר ורב; שאוהבת לקבל אבירים ומתנות קט-נות עם הקניה; ללכ מי שיש לה זמן ל-הסתובב בחגים ובחופשות עם הילדים והילדות ולהעביר יום בעיני-אופנה — בילוי נעים וקניות מוצלחות.